

RIBARSKA PRIVREDA 1951. GOD.

O problemima slatkovodnog ribarstva bilo je govora kadgod se radilo o glavnim pitanjima naše narodne privrede. To se vidjelo na primjer kod sastavljanja Petogodišnjeg plana. Taj veliki program naše privredne izgradnje nije značajan samo zbog svoje kvantitativne strane nego i obzirom na svoj karakter kao skup stvarnih smjernica našeg budućeg ekonomskog razvitka. Po njemu su tokom posljednjih godina poduzimani ogromni radovi. Moglo se dogoditi, da se neki manje ili više važan detalj izvrši u donekle promijenjenu obliku. Ali takvi slučajevi, bez obzira na opseg promjena, ne mijenjaju bitno mnogo na općem smjeru obnove i izgradnje.

Sve mjere prošlogodišnje reorganizacije u našoj privredi i upravi bile su po svom opsegu vrlo znatne i značajne. Ali svrha im nije bila ta, da zaustave naše djelo izgradnje, već da izvršavanje toga djela olakšaju baš prema praktičnim iskustvima dosadašnjih godina Petogodišnjeg plana.

Plan sadrži kao što je svojedobno iznešeno u našem listu, vrlo značajne odredbe o razvitku slatkovodnog ribarstva. Važnost ove privredne grane zahtijevala je, da se o njoj vodi računa. Godina 1950. bila je razdoblje, kad se vršio pregled višegodišnjeg rada u cijeloj narodnoj privredi, prema tome i u našoj grani. Na temelju toga što se ustanovilo kao skup iskustava, pristupilo se onim mjerama, koje su organizacionoj strukturi slatkovodnog ribarstva dale njenu današnju sliku. U našem listu smo već izvijestili o najnovijoj reorganizaciji svih poduzeća slatkovodnog ribarstva.

Izvršena je stanovita koncentracija, uz davanje veće poslovne samostalnosti. Zadaci tih poduzeća su veliki. Tu je proizvodnja za domaće potrebe, tu je i proizvodnja za izvoz. Za izvršenje tih zadataka ima važnih preduslova, na primjer osiguranje hrane. Uzevši u obzir sve momente, o kojima ovisi konačni uspjeh i opseg proizvodnje, može se reći, da se čini sve što je pod danim okolnostima moguće za što bolju i jaču proizvodnju, a i za daljnju izgradnju.

Tako državni sektor slatkovodnog ribarstva u svome djelokrugu radi na konsolidaciji novostvorenog stanja. Ali država nadzire cijelu granu. I tu nailazi na daljnje probleme. Mislimo na primjer na ribarske zadruge. Ima u zadrugarstvu raznih nedostataka. To se tiče njihovih organizacionih pitanja. U tom pogledu su zadruge mnogo toga propustile. Bilo je dođuške barem u nekim krajevima (na primjer Osijek) znatnih uspjeha u ulovu, u dobivanju ribarskog alata i pribora, u izgradnji nasipa itd., ali bilo je i vrlo ozbiljnih štetnih pojava, naročito špekulacije pojedinih zadrugara. Bilo je i slučajeva gdje se previše organiziralo i reorganiziralo, nada lije slučajeva gdje je snabdijevanje ribarskim materijalom i alatom izostalo, kad se najviše trebalo. U vezi otkupa stvorilo se pitanje bonova za vezanu trgovinu, koje naročito 1949. g. nije uvijek dobro rješavano. Tako konačno nije moglo poznavaoce stvari potpuno iznenaditi, kad su u nekim krajevima isporuke ribarskih zadruga za osiguranu opskrbu na posljetku znatno opale. U onim zadrugama, u kojima su se poja-

vili takvi nedostaci, pristupilo se poboljšavanju prilika. Tako je na primjer kod KNO-a Osijek izvršena nova dodjela ribolovnih područja. Postavljen je skroz realan plan otkupa, isto tako u sporazumu sa ribarima nove norme dnevnog ulova, od kojeg zadruga imaju predati na otkup 60%, dok mogu zadržati za slobodno raspolaganje 40%. Za predane količine plaća se ribarima po određenim cijenama i bonovima, a ostale količine mogu oni slobodno prodati uz znatno više cijene. — Nova dodjela područja ima prije svega tu svrhu, da se svakoj zadruzi osigura dovoljno vode.

Pronaći najbolje rješenje postojećih pitanja, nedostataka, poteškoća, moguće je samo na temelju konkretnih iskustava, solidno provjerenih. Potrebna je saradnja državnih predstavnika i samih ribara, pripravnost obiju strana, prilagoditi se stvarnim prilikama, ustanovljenim samom praksom i to imajući u vidu interese širokih slojeva radnih ljudi kojima je napokon riba namijenjena kao hrana.

Spomenuli smo neka pitanja iz osječkog kraja kao primjer, kako je ribarska privreda usko povezana sa širim problemima općeg karaktera, a to je u ovom slučaju prehrana. Imali smo prilike i imati ćemo je još češće, da raspravljamo i o mnogim drugim stvarima, kod kojih se potrebe ribarstva stiču sa takvim problemima. Zato se sve jače osjeća pitanje novog zakona o slatkovodnom ribarstvu, za koji su sve pripreme već potpuno završene. Primjer Bosne i Hercegovine, gdje se intenzivno izdavaju pojedine naredbe za konkretno izvršenje svih dijelova tamošnjeg novog zakona o slatkovodnom ribarstvu, pokazuje, kako se osjeća potreba pojačati rad na zaštiti i osiguranju narodnog blaga, koje se nalazi u vodama naše zemlje.

Već smo objavili neke nove naredbe

Ministra poljoprivrede Narodne republike Bosne i Hercegovine, donešene na osnovu bh. Zakona o slatkovodnom ribarstvu. Izašle su i daljnje: naredba o načinu ribolova i o ribolovnim spravama i sredstvima, naredba o određivanju veličine riba i rakova ispod koje se ne smije loviti, naredba o privremenoj zabrani ribolova, naredba o nagradama za smanjenje vidre i ondatre. Te naredbe sadrže točne upute, koje pokazuju intenzivan rad na tim pitanjima zakonodavstva i državne uprave u svrhu zaštićivanja narodno-privrednih interesa. Jasno je, da i najbolji propisi djeluju stvarno tek tada, kad se stvarno i primjenjuju. Ali ni najintenzivnija praksa ne može uspjeti, kad ne postoje određene i svrsishodne smjernice u obliku dobrih i potpunih propisa.

Kad bude izišao novi Zakon o slatkovodnom ribarstvu Narodne republike Hrvatske, bit će time dana mogućnost, da se pristupi njegovoj primjeni prema onim potrebama, koje su odavna uočene svagdašnjom praksom, kojima se i do sad udovoljavalo u okviru danih mogućnosti, te o kojima se već mnogo raspravljalo.

Kad čovjek promatra na primjer velike navale ljudi na svako sljedovanje riba, ima pred sobom najočitiiji dokaz praktične važnosti ribarstva. Vrlo često se čuje od ljudi, da bi trebalo biti mnogo više ribe na tržištima. Znači, da je potražnja vrlo velika i ponuda daleko premala. U toj jednostavnoj činjenici leži važno jamstvo za buduće mogućnosti ribarske privrede. Takve mogućnosti zahtijevaju smišljen rad na izgradnji te privredne grane. Sad kad su naša velika ribarska poduzeća stupila u novu fazu svoga razvitka, treba se nadati, da će nastojati, da što bolje iskoriste one mogućnosti. Ta poduzeća stoje prije svega pred dva zadatka: prvo da svoje vlastito stanje udešavaju što bolje po načelima zdrave aktivnosti, drugo da stalno

rade na što boljem ispunjavanju svojih socijalno-ekonomskih ciljeva. Sam život postavlja ove zadaće svaki dan iznova. Planski privredni rad potreban je, kad se želi konačni uspjeh. Planski raditi znači voditi računa o potrebama i mogućnostima, što ih donosi svagdašnji praktični život. Dobar pregled i točno uočavanje tih potreba i mogućnosti preduslov je za to, da se sam rad dobro poveđe i provede. Rukovodstva reorganiziranih poduzeća stoje pred velikim i mnogostranim zadacima.

*

Uskoro će se održati ovogodišnja glavna skupština Saveza ribolovnih društava Narodne republike Hrvatske. Čitaoci našeg lista upoznati su sa radom Saveza i pojedinih društava. Trudimo se, da omogućimo što većem broju društava da iznesu svoja gledišta i opažanja u našem listu. Ribolovni šport znao si je stvoriti poziciju, koja prelazi okvir čisto lokalnih društava, sa čisto lokalnim ciljevima i čisto lokalna značaja. I svi novi zakoni o slatkovodnom ribarstvu vode računa o ribolovnim društvima i njihovu radu. Društva pokazuju vrlo mnogo smisla za čuvanje ribe, koja je na mnogim mjestima žrtva industrijskih otpadaka, nesavjesnog krivolova i špekulantskog ribolova. Tu skoro je poznato športsko ribolovno društvo »Priroda« u Vinkovcima uputilo molbu Ministarstvu ribarstva, gdje se bavi revirima II. na Bosutu. Taj je revir po Ministarstvu bio dodijeljen društvu, a 1950. god. ribarskoj zadrugi u Cerni na iskorišćavanje. Sad društvo moli, da se jedan mali dio revira (od drugog otoka iza županjskog mosta do vinkovačke željezničke brane) dodijeli isključivo njemu (društvu), s time, da u tom dijelu bude dozvoljen lov samo udicom, te da se tamo ne smije loviti mrežama. Društvo navodi, da je svojedobno poribilo taj dio linjakom i da zato danas u Bosutu ima prilično linjaka. 1948. god.

nasadilo je tamo šarana i smuđa, troškom od Din. 23.000. Već godinu dana prije toga pročistilo je društvo Bosut u dužini od 3 km, od drezge i ostalog korova, traktorima, koje je GNO stavio na raspolaganje. Ističu, da su spasili mnogo ribe, jer sve do 1950. tamo nije bilo zijeva. Društvo predlaže, da se ono obveže čistiti onaj dio Bosuta i da ga dalje poribljava, uz daljnje uplaćivanje doprinosa u Fond za poribljavaње. Spominje kako drugačije gleda na stvari nego ribarska zadruga u Cerni. Kaže, da je zadrugi stalo samo do ulova, a društvu i do toga, da se riba ne uništava. Naglašuju, da zadruga lovi nepropisno, zatvarajući cio tok rijeke mrežama. »Njih nekoliko idu obalom i motkama istjerivaju ribu, koja je u zimskom snu. Ne pridržavaju se propisne mjere, jer love šarančiće ispod 10 cm.«

Taj je slučaj karakterističan. Ministarstvo sa svoje strane poduzima sve što je potrebno, da se osiguraju javni interesi, a to je čuvanje ribljeg blaga i sprječavanje bezobzirne sebičnosti na štetu zajednice.

*

Dnevna štampa se u posljednje vrijeme bavila pitanjima našeg ribarstva. Opširan članak je izišao u zagrebačkom »Narodnom listu« od 8. III. o. g.: »Uspjesi i problemi našeg ribarstva«. Pisac govori o morskom i slatkovodnom ribarstvu, te iznosi niz važnih podataka. Ističe sve veće značenje ribarstva za prehranu stanovništva i neke jače nedostatke u načinu raspačavanja ribe. Mi smo — u poredenju sa drugim zemljama još vrlo daleko od toga, da u pogledu prehrane cjelokupnog pučanstva držimo jači standard u iskorišćavanju našeg ribljeg blaga. Premašili smo predratne brojke, ali vrlo mnogo treba još učiniti. Naše su stvarne mogućnosti velike. Ostvariti ih, uz najracionalniji i najekonomičniji ulog sredstava, to je zadatak idućih godina.